

26 Cdo 2844/2015

Pravomocné usnesení soudu o přijetí plnění do úschovy má z hlediska zániku závazků stejné právní následky jako převzetí plnění věřitelem; za okamžik uspokojení nároku se považuje den, v němž byl předmět plnění složen u soudu. Uvedené ovšem platí jen za předpokladu, že dlužník složil předmět plnění do úschovy opravdu v souladu s ustanovením [§ 568](#) obč. zák. nebo jiným zákonem stanoveným důvodem. Zjistí-li se, že důvody pro složení plnění u soudu nebyly dány (např. proto, že dlužník neměl důvody pochybovat o tom, kdo je věřitelem), dluh nebyl složením do soudní úschovy splněn a povinnost dlužníka poskytnout plnění přímo věřiteli nadále trvá.

USNESENÍ

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miroslavy Jirmanové, Ph.D., a soudců JUDr. Jitky Dýskové a JUDr. Aleše Zezuly v exekuční věci oprávněného Ing. J. S., zastoupeného JUDr. Rostislavem Dolečkem, advokátem se sídlem v Praze 3, Seifertova 823/9, proti povinnému D. B., zastoupenému JUDr. Pavlem Fráňou, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 8, Sokolovská 5/49, pro vymožení povinnosti vydat akcie, vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 28 Nc 12127/2008, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 26. 1. 2015, č. j. 19 Co 515/2014-341, takto:

Dovolání se odmítá.

Odůvodnění:

Okresní soud Praha-východ usnesením ze dne 17. 9. 2014, č. j. 28 Nc 12127/2008-306, zastavil exekuci na majetek povinného, nařízenou usnesením ze dne 11. 9. 2008, č. j. 28 Nc 12127/2008-18, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2008, č. j. 19 Co 495/2008-29; soudnímu exekutorovi nepřiznal nárok na náhradu nákladů exekuce a rozhodl, že žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení. Dospěl k závěru, že povinný svou povinnost splnil složením akcií, které jsou předmětem exekuce, do soudní úschovy Okresního soudu Praha-východ, který je přijal usnesením ze dne 24. 1. 2008, č. j. 25 Sd 2/2008-34. Povinný složil akcie do soudní úschovy pro tři příjemce – oprávněného, KKCG Industry B. V., se sídlem v Nizozemském království a ATLANTIK finanční trhy, a. s., identifikační číslo osoby 26218062, jelikož měl pochybnost o tom, kdo je jejich vlastníkem. K okamžiku, kdy bylo plnění převzato do soudní úschovy, zanikl závazek povinného, jelikož byly splněny i hmotněprávní podmínky soluče, konkrétně existovaly důvodné pochybnosti o tom, kdo je věřitelem. Jelikož soluční účinky uložení do úschovy nastaly dříve, než bylo zahájeno exekuční řízení, zastavil soud exekuci podle [§ 268 odst. 1 písm. g\)](#) o. s. ř. ve spojení s [§ 52 odst. 1](#) a [§ 55](#) exekučního řádu. Dalším důvodem pro zastavení exekuce je skutečnost, že právní mocí usnesení o přijetí akcií do soudní úschovy k nim povinný pozbyl dispoziční oprávnění, exekuci na vydání akcií proti němu tedy nelze vést a exekuci je třeba zastavit rovněž podle [§ 268 odst. 1 písm. h\)](#) o. s. ř.

Krajský soud v Praze v záhlaví označeným rozhodnutím usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že zamítl návrh povinného na zastavení exekuce (výrok I.) a dále zamítl návrh oprávněného na přerušení odvolacího řízení (výrok II.). Uvedl, že závěr soudu prvního stupně o splnění vykonávané povinnosti složením do úschovy je předčasný. Dokud není pravomocně skončeno řízení o úschově, případně o uložení povinnosti souhlasit s vydáním předmětu úschovy, nelze uzavřít, zda akcie složené do úschovy soudu budou skutečně oprávněnému vydány, a tedy nelze postavit najisto, že závazek již zanikl splněním. V projednávané věci přitom dosud pravomocně neskončilo řízení o vydání věci ze soudní úschovy, vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 25 Sd 2/2008, ani dovolací řízení ve věci souhlasu s vydáním předmětu úschovy, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 11 C 65/2008. Exekuční soud musí vyčkat na výsledky těchto řízení, neboť se v nich řeší hmotněprávní a procesní aspekty nároku oprávněného a výsledky těchto řízení bude vázán. K návrhu oprávněného na přerušení odvolacího řízení odvolací soud uvedl, že přerušení exekučního řízení je pojmově vyloučeno, pokud tak nestanoví zvláštní zákon s tím, že stejný účel plní odklad exekuce, a proto návrhu nemohl vyhovět.

Povinný napadl usnesení odvolacího soudu v rozsahu výroku I. dovoláním. Namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Podle jeho názoru se odvolací soud odchýlil od rozhodovací praxe soudu dovolacího v otázce účinků složení předmětu do úschovy soudu a dále rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která nebyla dosud dovolacím soudem vyřešena, a to zda je naplněn důvod pro zastavení exekuce dle [§ 268 odst. 1 písm. h\)](#) o. s. ř., pokud povinný individuálně určenou věc, která mu má být odebrána, nemá ve své dispozici. Za okamžik splnění nároku dlužníkem se, dle povinného, považuje den, v němž byl předmět úschovy složen u soudu. Odvolací soud naopak chybně rozhodl, že do doby skončení řízení o úschovách nelze uzavřít, zda závazek povinného zanikl, čímž se odchýlil od rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, který nevyžaduje skončení jiného řízení o vydání předmětu úschovy ke splnění dluhu. Situace, kdy je předmět exekuce složen v soudní úschově a povinný nemá předmětné akcie ve své dispozici, a proto výkon rozhodnutí proti němu není objektivně možný, odpovídá hypotéze [§ 268 odst. 1 písm. h\)](#) o. s. ř. a exekuce by měla být zastavena. Navrhuje, aby dovolací soud změnil rozhodnutí odvolacího soudu tak, že usnesení soudu prvního stupně se potvrzuje, a dále aby mu přiznal náklady odvolacího i dovolacího řízení.

Oprávněný ve vyjádření k dovolání uvedl, že složení akcií do úschovy nebylo v souladu s hmotným právem. Povinný

v této době nemohl mít objektivní pochybnost o osobě, které je povinen plnit, neboť existovalo pouze jediné pravomocné a vykonatelné rozhodnutí ve věci samé, dle něhož měl akcie vydat oprávněnému jako jejich vlastníku. Společnost KKCG Industry B. V. mohla být nanejvýš věřitelem obligačních práv vyplývajících ze smlouvy s povinným, která ovšem na vlastnické právo k akciím neměla žádný vliv. Složení akcií do úschovy bylo účelovým jednáním ve snaze zabránit provedení exekuce odebráním akcií ve prospěch oprávněného. Je podstatné, jaký bude konečný výsledek řízení o nahrazení souhlasu s vydáním akcií z úschovy a které konkrétní osobě se akcie dostanou fyzicky do dispozice. K námitce povinného, že je dán důvod pro zastavení exekuce, neboť povinný věc nemá ve své dispozici, oprávněný uvádí, že za daných okolností může nastat hypotetická možnost, že předmět úschovy neobdrží oprávněný a nelze ani zcela kategoricky prohlásit, že povinný již nemůže nikdy akcie do své dispozice dostat. Navrhl, aby dovolací soud dovolání jako nepřípustné odmítl, případně jako nedůvodné zamítl.

Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. [99/1963 Sb.](#), občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srov. část první čl. II bod 7 zákona č. [404/2012 Sb.](#) a část první čl. II bod 2 zákona č. [293/2013 Sb.](#)).

Dovolatel v první řadě namítá, že odvolací soud se v otázce účinků složení předmětu do úschovy soudem odchýlil od rozhodovací praxe soudu dovolacího, neboť za okamžik splnění nároku dlužníkem se považuje den, v němž byl předmět do úschovy složen. Dovolatel však pomíjí, že na této otázce rozhodnutí soudu odvolacího nestojí. Odvolací soud totiž uzavřel, že závěr soudu prvního stupně o zániku vymáhané povinnosti byl učiněn předčasně, neboť dosud probíhají řízení, ve kterých se řeší hmotněprávní a procesní aspekty nároku oprávněného, a to řízení o nahrazení souhlasu s vydáním předmětu úschovy a řízení o vydání předmětu úschovy.

Nadto ohledně otázky solučních účinků složení věci do úschovy soudem Nejvyšší soud v rámci své předchozí rozhodovací činnosti vysvětlil, že pravomocné usnesení soudu o přijetí plnění do úschovy má z hlediska zániku závazků stejné právní následky jako převzetí plnění věřitelem; za okamžik uspokojení nároku se považuje den, v němž byl předmět plnění složen u soudu. Uvedené ovšem platí jen za předpokladu, že dlužník složil předmět plnění do úschovy opravdu v souladu s ustanovením [§ 568](#) obč. zák. nebo jiným zákonem stanoveným důvodem. Zjistí-li se, že důvody pro složení plnění u soudu nebyly dány (např. proto, že dlužník neměl důvody pochybovat o tom, kdo je věřitelem), dluh nebyl složením do soudní úschovy splněn a povinnost dlužníka poskytnout plnění přímo věřiteli nadále trvá (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. prosince 2014, sp. zn. [21 Cdo 3924/2013](#)).

Nejvyšší soud dále v rozsudku ze dne 7. října 2015, sp. zn. [23 Cdo 1629/2013](#), dovodil, že je-li zde vykonatelný exekuční titul určující, kterému věřiteli má dlužník plnit, nemůže mít dlužník ve smyslu [§ 568](#) věty první obč. zák. důvodné pochybnosti o tom, kdo je věřitelem. V takovém případě není dán důvod pro složení plnění do soudní úschovy. Na uvedeném závěru nemůže nic změnit skutečnost, že po vydání prvního exekučního titulu je vydán jiný exekuční titul ukládající témuž dlužníkovi poskytnout stejné plnění jinému věřiteli.

Dovolatel dále pokládá otázku, zda je naplněn důvod pro zastavení exekuce podle [§ 268 odst. 1 písm. h\)](#) o. s. ř., pokud povinný individuálně určenou věc, jež mu má být odebrána, nemá ve své dispozici (konkrétně je složena v soudní úschově).

Nejvyšší soud již dříve odůvodnil, že jestliže se vykonavatel nepodaří věc odebrat a nejde o případ [§ 346](#) nebo [§ 347](#) o. s. ř., je tím výkon rozhodnutí skončen (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. března 1969, sp. zn. Cz 12/69 uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. 48/1970).

V souzené věci však nelze přehlédnout, že závěr, zda povinný nemůže vydat akcie, jež jsou předmětem exekuce, záleží na rozhodnutí soudu ve věci udělení souhlasu s vydáním předmětu úschovy a o vzájemných žalobách o udělení souhlasu s vydáním předmětu úschovy, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 11 C 65/2008 a ve věci o vydání věci ze soudní úschovy, vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 25 Sd 2/2008.

Nejvyšší soud České republiky proto dovolání povinného podle ustanovení [§ 243c odst. 1](#) věty první o. s. ř. odmítl.

O nákladech dovolacího řízení se rozhoduje podle [§ 87](#) a násl. zákona č. [120/2001 Sb.](#), o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 16. prosince 2015

JUDr. Miroslava Jirmanová, Ph.D. předsedkyně senátu